

ifj. Arady Emil

1896–1923

Amidőn Karcag város közönségének kiválóságairól, illusztris nagyjairól e könyv keretében az idők örök emlékezeteként kinek-kinek saját élete elbeszéléseit megörökítjük, nem hagyhatjuk ki egy kora ifjúságában, telített erővel,

tudományos nagy felkészültséggel, fiatal kora dacára sok érdemeket szerzett ifju papnak, végzett theologusnak, a Karcagi Hírlap volt felelős szerkesztőjének ifj. Arady Emilnek életleírását sem.

Mikor a ragyogó tollu, ékesszólásu, aranyveretű stílusu újságíró emlékét most ismét felidézzük, amikor helyette a kezéből kiejtett tollat felvéve megpróbáljuk elmondani azt, amit e kor sötét idők nehéz, terhes fellegekkel borított egén, az ő tiszta csillagként ragyogó személyének feltünése városunk életében jelentett, szerénytelen-ség nélkül mondhatjuk, hogy világító fáklya volt a sötét éjszakában.

Rettenhetetlen harcosa volt az igazságnak. Kiméletlen ostorozója az eltévelyedésnek, a visszaélésnek, a bűnnek, a szennynek. Törhetetlen hitű hirdetője a jobb jövő reményének. Mint az újságírásban segítő társa, sokszor elbeszélgettünk a történt eseményekről, a jövőben elkövetkező dolgok lehetőségeiről s őszintén mondhatjuk, szíve mélyéig elkeserítették a korabeli köz-állapotok.

Nehéz időkben vette kezébe az újságírói tollat. S a „Vigilans” irói név alatt mint egy valóságos „Őrszem” állt a vártán, figyelt, intett, visszatartott, buzdított és lelkesített. És a nagy felfordulás közepe, amikor a sok megpróbáltatás az idegek hurjait már a pattanásig feszítette, neve a lap élére került. A „Karcagi Hírlap” felelős szerkesztője lett. Ettől kezdve azután már nyíltan hirdette az igazságot. Szembeszállt bármily ellenséggel. Nem rettenhette vissza senki semmivel. Elfogultság nélkül mondhatjuk és állíthatjuk,

hogy Karcagon ő lendítette fel a kultura bankóinak aprópénzre váltott újságírodalmát.

Mint fiatal papnövendék szóval is igyekezett hirdetni a hit igazságait. Egyházi szónoklatai magas szárnyalásu, ékes nyelvezetű, gyöngyszemek voltak lelke mélyéről.

Személye, mint az üstökös tűnt elő e város közéleti égboltozatán s korán való elmulása dacára nevét örök időkre megörökítette, amely most is úgy ragyog, mint a világűrben eltűnő nagy égítést visszamaradt apró meteorjai. Tűz nincs bennük, de világítanak.

ifj. Arady Emil 1896 augusztus 12-én született a Hunyad megyei Piskin, mint id. Arady Emil és Szikora Mária szüleinek egyetlen gyermeke. Elemi iskolai tanulmányait 1902-ben Petrozsényben kezdte meg. Majd gimnáziumi tudományait, vasutas szüleinek Karcagra történt áthelyezésével, a karcagi ref. főgimnáziumban kezdi meg 1906-ban és a művelt ember nevére kiállított pecsétes igénylevelét, érettségi bizonyítványát is itt szerezte meg 1914-ben. Mint ezen gimnázium VIII. osztályos növendéke, már kezdett irogatni az egyik helybeli lapban. Gimnáziumi tanulmányainak végeztével a legszebb emberi életpályát, a papi pályát választva, teológiai tanulmányait Egerben kezdte meg, majd Eperjesen folytatta. Mint végzett papnövendék, 1921-ben beiratkozott a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem jog- és államtudományi karára, hogy tudományos felkészültsége annál teljesebb legyen, mely tudományokban való jártassága mint újságírónak nélkülözhetetlen volt. A jogtudományokkal éppen olyan lelkesen foglalkozott, mint választott életpályájának studiumaival. Különösen elmélyedt közgazdaságtani és büntetőjogi tanulmányaiban.

A gyenge fizikumú fiatalember magasan ívelő pályája azonban ketté törött. Az emberi-ség legveszedelmesebb kóros betegsége ágynak döntötte s hiába való volt minden odaadás, gondos ápolás, 1923 január 10-én az élethez oly erősen ragaszkodó 27 éves ifju viaszaadta sokat szenvedett tüzes lelkét Teremtőjének.

Mély megdöbbenés, őszinte részvét

nyilvánult meg az ifju író kora elmulása felett. S az ujságját olvasó közönség óriási tábora, amelynek szívéhez úgy hozzánőtt, a Karcagi Hírlap kezdeményezésére rövid pár hónap alatt, a karcagi róm. kath. temetőben sirja felett márványba véste szeretetének virágait, örök emlékezetéül kegyeletének, dicsóítván őt, mint lánglelkű nitszónokot, törhetetlen elvű hazafit, író, bajnokát a szabadság és haladás eszméinek.

És az el nem muló babérlombok között, melyek közéletünk eme korán elhunyt kiválóságának örök emlékét hirdetik, még ma is újra hajt, még ma is újra virágzik az örökzöld. Lapja, a Karcagi Hírlap még ma is kegyelettel hódol emlékének, meghagyva az ő általa kezdett „Ceruza-forgács“ c. alatti vezető rovatot, amelyben a lap vezéreszméit, irányelveit fektette le, adva benne szívet, lelkét, teljes önmagát, nevének rövidített aláírásával, ezzel az akkor tüzes, most már kihült két betűvel A. E.

Dr. Csorba Jenő

Sántha István

1862-ben született Karcagon, atyja József, anyja Kerekes Mária. Kétszer nősült, első felesége Főző Zsuzsanna, második neje Jósza Erzsébet volt.

Magasabb kiképzésben nem részesült ugyan, de a közpályákon eltöltött idő alatt sokat tanult és tapasztalt és józan ítélőképessége és a közügyekben való jártassága miatt mindig tekintély volt a karcagi társadalomban.

Már egész fiatalon tagja lett a városi képviselőtestületnek, majd évtizedeken keresztül megyebizottsági tagságot is viselt. Közszerelését 1898-ban a karcagi ref. egyháznál kezdte, amely pénztárnokának, illetve gondnokának választotta meg s ebben a hivatalában működött 1910 jan. 3-ig. Az egyházgondnoki hivataltól azért kellett megválnia, mert 1909 végén a városi képviselőtestület tiszteletbeli I. tanácsnoki hivatalra emelte.

Ebben a korban a város fejlődése sok tekintetben az u. n. tiszteletbeli, de különösen az I. tanácsnoki intézménytől függött.

1907 febr. 5 óta működött a városnál, mint tiszteletbeli tanácsnok, majd a közbizalom 1909 aug. 27-én az I. tanácsnoki hivatalra emelte. E tisztségben állandóan, de különösen a világháború utolsó esztendejében és a forradalom kitörésekor fejtett ki nagy és hasznos munkásságot.

Már a világháború idején a város közéletének ügyeinek intézésével számtalanszor adta tanujelét a vezetésre méltó rátermettségének, amikor pedig 1918 nov. 9-én dr. Szentesi Tóth Kálmán polgármester lemondott, egy hónapig Sántha István, mint polgármester helyettes látta el a polgármesteri ügykört.

Bank ügyekkel már régebb idő óta foglalkozott. 1904-ben igazgatósági, 1906-tól 1914-ig felügyelőbizottsági tagja volt a Városi Takaréknak. 1914-ben a Mezőgazdasági Takarékpénztár aligazgatója lett és 1917-ig viselte ezt a tisztséget, míg végre 1919. jan. 24-én a Városi Takaréknak aligazgatójává választották és ebben a munkakörben dolgozott 1928-ban bekövetkezett haláláig.

Egész életét a pontosság, előre látás és akaraterő jellemezte, ezenkívül a viszonyok mindenkor helyes mérlegelése és emberismerete által tünt ki polgártársai sorából, de mint jó barát és szíves házigazda is becsültté és közmondásossá tette magát.

Orbázi Péter

Karcagon született s a négy középiskola elvégzése után a budapesti m. kir. államrendőrségnél rendőri altiszti és törzsaltiszti vizsgát tett, mindig kitűnő eredménnyel. A budapesti m. kir. államrendőrséghez 1890 július 16-án lépett be. Három évi eredményes és kitüntető szolgálat után ellenőrré, majd kerületi őrmesterré léptették elő. Karcag város kérelmére s a Bel-